



15-03-2012

Sagsnr.
2012-35059

Dokumentnr.
2012-187214

Bilag 2. Baggrundsnotat til effektiviseringsforslag 5 og 6 vedr. indkøbsydelser og madservice

Borgerprofiler for praktisk hjælp og personlig pleje

Dette notat belyser målgruppen for ændringer af indkøbsydelser og madservice med udbringning og beskriver overordnet borgerprofilerne for praktisk hjælp og personlig pleje som efterspurgt på udvalgets budgetseminar for budget 2013.

Sagsbehandler
Mads Christian Dybdahl
Andersen/Tina
Clemmensen
Schaarup/Stine Thalund
Petersen

1.0 Indledning

Sundheds- og Omsorgsforvaltningen arbejder overordnet med fire borgerprofiler for praktisk hjælp og personlig pleje til hjemmeboende:

- Borgere med ingen eller ubetydelige begrænsninger
- Borgere med lette begrænsninger
- Borgere med moderate begrænsninger
- Borgere med svære begrænsninger

Dette notat beskriver alene borgerprofiler for borgere med lette, moderate og svære begrænsninger. Borgere med ingen eller ubetydelige begrænsninger er ikke beskrevet, da de ikke modtager visiterede ydelser, men alene går i åbne ikke-visiterede tilbud, fx på § 79 området.

Første del af notatet fokuserer på at belyse målgruppen for de foreslåede ændringer af indkøbsordning og madservice med udbringning i de to fremlagte effektiviseringsforslag:

- Nye indkøbsydelser til hjemmeboende
- Nye leveringsformer for mad til selvhjulpne hjemmeboende

Målgruppen for de foreslåede ændringer befinder sig i gruppen af borgere med lette begrænsninger jf. figur 1 nedenfor.

Myndighedsstaben

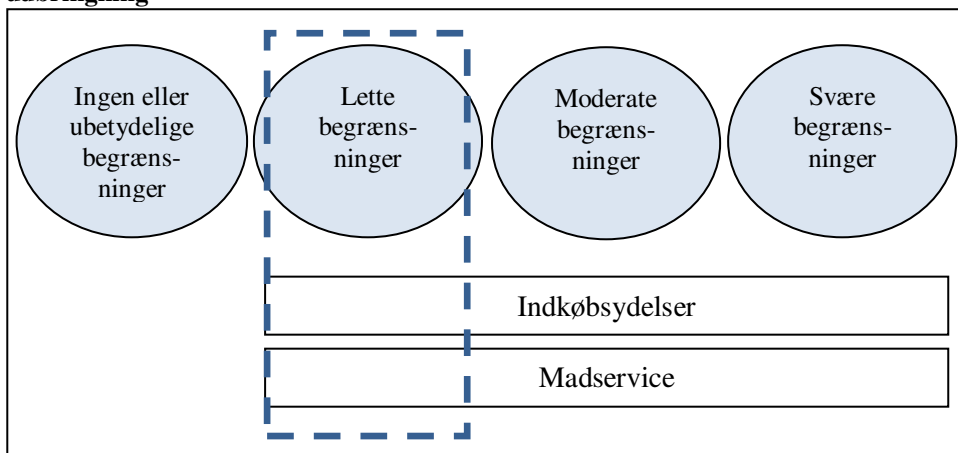
Sjællandsgade 40
2200 København N

Telefon
3530 3442

E-mail
A09N@suf.kk.dk

www.kk.dk

Figur 1. Målgruppen for ændringer af indkøbsordning og madservice med udbringning



Anden del af notatet giver en overordnet beskrivelse af borgerprofilen for de to resterende borgergrupper: Borgere med moderate begrænsninger og borgere med svære begrænsninger og opsummerer den overordnede fordeling på tværs af de 3 borgerprofiler af borgere, der modtager visiterede ydelser.

2.0 Borgere med lette begrænsninger: 8.035 modtagere

Borgerne i denne gruppe er typisk borgere, som er selvhjulpne på de fleste områder, men har en lettere funktionsnedsættelse, der gør, at de har svært ved at overkomme eller overskue enkelte af hverdagens opgaver, og derfor har brug for praktisk hjælp og i begrænset omfang personlig pleje.

Borgerne modtager kun praktisk hjælp, herunder ordninger (indkøb og tøjvask), og/eller op til 10 minutters personlig pleje pr. dag.

82 procent af borgerne med lette begrænsninger modtager kun praktisk hjælp, dvs. 6.589 borgere.

Borgerne får typisk besøg i forbindelse med rengøring én gang hver 14 dag. Ca. 10 % af borgerne får derudover et ugentligt besøg, typisk i forbindelse med bad. Kun en mindre andel af borgerne får dagligt besøg, oftest i forbindelse med hjælp til kropsbårne hjælpemidler (kompressionsstrømper).

I tabel 1 nedenfor findes en oversigt over de ydelser, som borgere med lette begrænsninger typisk modtager.

Tabel 1. Ydelsesprofil for borgere med lette begrænsninger

Praktisk hjælp	Ydelse	Antal modtagere	Andel i pct. af gruppen med lette begrænsninger
	Rengøring af gulve	6.383	79 %
	Øvrige rengøringsopgaver	5.499	68 %
	Tørre støv af	1.979	25 %

Ordninger	Ydelse	Antal modtagere	Andel i pct. af gruppen med lette begrænsninger
	Vaskeordning	3.036	38 %
	Indkøbsordning	1.567	20 %
	Madservice med udbringning	958	12 %
	Turkøb	585	7 %
	Spisetilbud	127	2 %

Personlig pleje	Ydelse	Antal modtagere	Andel i pct. af gruppen med lette begrænsninger
	Bad	760	9 %
	Hjælp til kropsbårne hjælpemidler	256	3 %

Som det fremgår af tabel 1, er borgere i gruppen med lette begrænsninger primært visiteret til praktisk hjælp i form af rengøringsydelse. Det drejer sig i de fleste tilfælde om rengøring af gulve og øvrige rengøringsopgaver.

Omkring en tredjedel af borgere i denne gruppe er visiteret til en eller flere ordninger. Af disse er de fleste visiteret til vaskeordning og/eller indkøbsordning. Det er primært i denne gruppe, der er borgere, som er visiteret til turkøb og spisetilbud.

Borgerne modtager kun i meget begrænset omfang hjælp til personlig pleje. De personlige plejeydelser, som borgerne modtager, er bad og hjælp til kropsbårne hjælpemidler.

2.1 Borgere med lette begrænsninger, som modtager indkøbsordning og madservice med udbringning

I budgetforslaget for 2013 indgår forslag om, at en del af de borgere, som i dag modtager indkøbsordning, fremadrettet vil kunne trænes til enten selvstændigt at varetage indkøb i dagligvarebutikker eller selvstændigt handle hos online-butikker. Derudover indgår forslag om, at en del af de borgere, som i dag modtager madservice i stedet

visiteres til indkøbsordning, hvis de har et funktionsniveau der indikerer, at de selv kan tilberede mad/opvarme færdigretter.

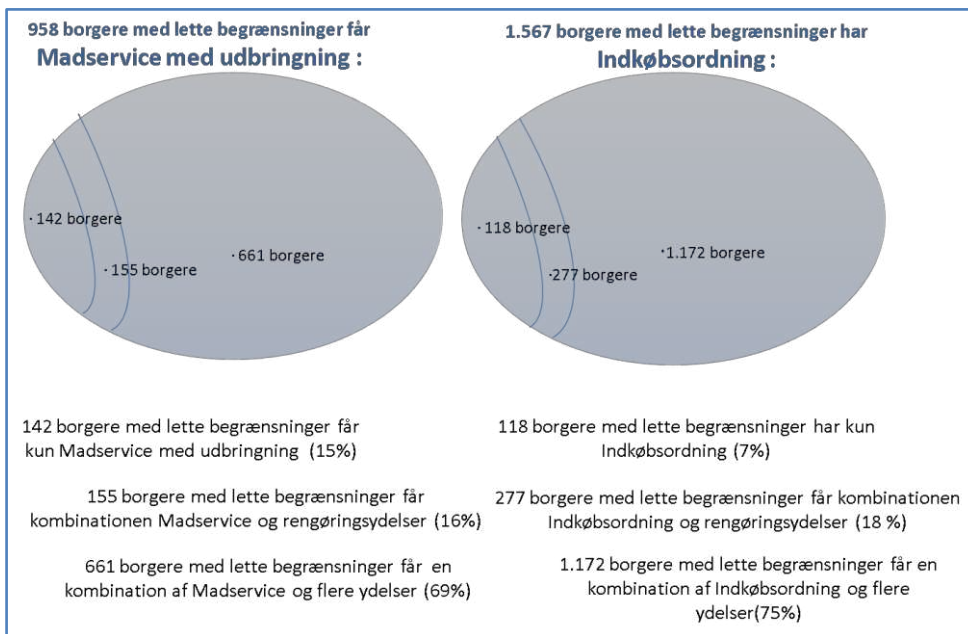
Det gælder for begge forslag, at det er i gruppen af borgere med lette begrænsninger, at de borgere, som vil blive omfattet af forslagene, vil skulle findes.

Der vil være fokus på de borgere, som ligger i den 'letteste' ende af gruppen, dvs. har de mindste funktionstab, og som kun modtager én eller få andre ydelser.

I gruppen af borgere med lette begrænsninger modtager 1.567 borgere ydelsen indkøbsordning og 958 borgere ydelsen madservice med udbringning jf. tabel 1.

Nedenstående figur 2 viser hvor mange modtagere, der kun får indkøbsordning i gruppen af borgere med lette begrænsninger. Det gør 118 borgere. Figuren viser samtidig, at 142 modtagere af Madservice med udbringning ikke modtager andre ydelser end denne.

Figur 2 Oversigt over borgere med lette begrænsninger, som modtager henholdsvis madservice med udbringning og indkøbsordning



Tallene i procent angiver andel i forhold til borgere med lette begrænsninger, som modtager henholdsvis madservice med udbringning og indkøbsordning.

Figuren viser samtidig krydssammenhængen mellem de to ydelser og rengøringsydelser.

Derudover vil der være en række borgere med lette begrænsninger, som får indkøbsordning og/eller madservice med udbringning koblet med en anden ydelse. Men det er ikke muligt at vise alle kombinationer af ydelser, da der er et næsten uendeligt antal kombinationsmuligheder.

Den endelige vurdering af hvilke konkrete borgere, der kan blive omfattet af de foreslåede ændringer, vil bero på en individuel helhedsvurdering af den enkelte borger.

2.2 Omlægning af indkøbsordning

I gruppen af borgere med lette begrænsninger, modtager ca. 1.550 indkøbsordning. I budgetforslaget er det forventningen, at op i mod en tredjedel vil kunne trænes til at varetage deres indkøb selv eller klare deres indkøb via online butikker og således helt udgå af indkøbsordningen.

Indkøb online

Forudsætningen for, at borgerne skal kunne varetage deres indkøb via online, er, at borgerne har adgang til og erfaringer med at bruge computer og internet. Herudover skal borgerne kunne overskue og vælge de varer, der er behov for at få købt ind.

Indkøb i dagligvarebutik

Forudsætningen for, at borgerne skal kunne varetage deres indkøb i en dagligvarebutik, er, at de kan transportere sig selv til butikken, og transportere varerne hjem. I vurderingen indgår bl.a. afstand til dagligvarebutik og adgangsforhold til bolig (trapper/elevator). Herudover skal borgerne kunne overskue og vælge de varer, der er behov for at få købt ind.

Case - Indkøb

88-årig kvinde der bor alene i en lejlighed på 2. sal uden elevator. Klarer sig selv i dagligdagen, i forhold til personlig pleje og madlavning. Har ingen problemer med at overskue eller strukturere hverdagen. Kommer på gaden dagligt, hun klarer turen op og ned af trapperne ved at holde pauser, går udendørs med rollator og må i hjemmet jævnligt støtte sig til møblerne. Borgeren har funktionsnedsættelser i forhold til sin mobilitet og motorik. Den nedsatte balance kompenseres med rollator og møbelstøtte. Herudover har borgeren smerter i ryggen ved bevægelse og problemer med højre arm og hånd som bliver kold og følelsesløs, det giver problemer med at holde på ting. Borgeren har opgivet at skubbe en indkøbsvogn rundt. Borgeren køber dog forsat småting ind, men kan kun bære ganske lidt hjem af gangen.

Borgeren er visiteret til rengøring (alle tre ydelser) og nedbæring af affald i alt 48 minutter om ugen. Herudover er borgeren visiteret til vaskeordning hver 3. uge og indkøbsordning hver uge.

Borger har adgang til computer med internetforbindelse i eget hjem.

Trods funktionsnedsættelsen har borgeren mange ressourcer, hun er kognitivt velfungerende, kommer på gaden dagligt, men hun trættes for hurtigt til at kunne handle alle sine varer i en dagligvare butik. Det vil derimod være sandsynligt at hun med vejledning og eventuelt it-træning ville kunne handle alle sine tunge indkøbsvarer online og få disse varer leveret.

2.3 Omlægning af leveringsformer for mad til hjemmeboende borgere

I gruppen af borgere med lette begrænsninger, modtager ca. 950 madservice med udbringning. I budgetforslaget er det forventningen, at ca. 240 borgere kan revisiteres til en indkøbsordning eller blive selvhjulpne via træningsindsats.

Forudsætningen for, at borgeren skal kunne overgå fra *madservice med udbringning* til at få leveret mad gennem *indkøbsordningen*, er, at borgeren selv er i stand til at opvarme og anrette færdigretten.

Borgere, der enten har problemer af kognitiv art og/eller i forhold til mobilitet, som gør, at de fx ikke kan betjene en mikroovn, kan få hjælp og støtte i forbindelse med måltider. Andelen af borgere fra den lette gruppe, der får ydelsen *hjælp og støtte til mad og måltider*, er dog forsvindende lille.

Case - Madservice

74-årig kvinde der bor alene i en lejlighed på 1. sal. Borgeren klarer stort set sin personlige pleje selv, men er dog ikke helt tryk ved at gå i bad alene, da hun er bange for at falde på badeværelsesgulvet. Hun tilbereder selv morgenmad, smører snitter til aftensmaden og laver kaffe, men hun har ikke kræfter til at stå i køkkenet så længe, at hun kan tilberede et helt måltid mad, ligesom hun heller ikke kan magte at gøre rent, vaske tøj og købe ind. Sønnen hjælper med tøjvasken.

Funktionsnedsættelsen skyldes i høj grad sammenfald i rygsøjlen, hvilket har givet både smerter og indskrænket bevægeligheden, eksempelvis har borgeren problemer med at løfte armene.

Borgeren er visiteret til moderat støtte om morgenen og moderat støtte til rengøringen. Det fremgår af borgerens døgn og ugeplan, at hjælpen om morgenen består i at få lidt hjælp til påklædning og hjælp til badet en gang om ugen. Herudover er borgeren visiteret til indkøbsordning og vaskeordning.

Da borgerens problem med madlavning er at tilberede et helt måltid, men borgeren har ressourcer i forhold til at klare den lettere del af madlavningen, må det være sandsynligt at borgeren kan overgå til selv at udvælge og opvarme en madret, der er leveret via indkøbsordningen.

3.0 Samlet beskrivelse af borgerprofiler – lette, moderate og svære begrænsninger

Som det fremgår af nedenstående tabel befinder hovedparten af modtagerne sig i målgruppen af borgere med *lette begrænsninger*. Borgere med *moderate begrænsninger* udgør ca. en femtedel, mens under 10 procent af modtagerne befinder sig i målgruppen af borgere med *svære begrænsninger*.

Tabel 2: Overordnet fordeling af borgere, der modtager visiterede ydelser

Borger profil	Ydelsestyper og tid ¹	Antal borgere	Andel af samlet antal borgere, der modtager praktisk hjælp og/eller personlig pleje
Borgere med lette begrænsninger	Kun praktisk hjælp og/eller praktisk hjælp + op til 10 min. personlig hjælp om dagen.	8.035	71 %
Borgere med moderate begrænsninger	Praktisk hjælp + fra 10 min. – 60 min. personlig pleje om dagen	2.337	21 %
Borgere med svære begrænsninger	Praktisk hjælp og personlig pleje + > 60 min. om dagen.	974	9 %
I alt		11.346	100 %

¹Udgangspunktet for de tre grupper er antal minutters personlig pleje dagligt. Gruppen Borger med lette begrænsninger omfatter desuden borgere, der alene modtager praktisk hjælp. Borgerprofilene baserer sig på et øjebliksbillede, som det så ud 2. marts 2012.

3.1 Borgerprofiler – moderate og svære begrænsninger

I det følgende er borgerprofilen for borgere med moderate og svære begrænsninger beskrevet. Borgerprofilen indledes med en kort beskrivelse af, hvad der generelt karakteriserer gruppen. Herefter følger en beskrivelse af hyppighed af besøg samt en oversigt over andel af borgerne som er visiteret til ydelser i kategorierne *praktisk hjælp, personlige pleje og ordninger*.

I forhold til de personlige plejeydelser og praktisk hjælp er der i oversigten kun modtaget de ydelser, som er mest typiske og mest sigende i forhold til den enkelte borgergruppe.

Alle ordninger er medtaget i oversigten, dog ikke støtteordninger¹.

3.1.1 Borgere med moderate begrænsninger: 2.337 modtagere

Borgerne i denne gruppe er typisk borgere, som har en funktionsnedsættelse, som medfører, at de i flere af hverdagens opgaver har brug for hjælp og støtte. Dette gælder i forhold til de praktiske opgaver, men også til en vis grad i forhold til den personlige pleje.

Borgerne modtager praktisk hjælp, herunder ordninger (tøjvask og indkøb), og/eller mellem 10 og 60 minutters personlig pleje om dagen.

Gennemsnitligt modtager borgere med moderate begrænsninger knap 2 besøg dagligt. Hovedparten af borgerne modtager dog kun ét besøg dagligt. Det vil oftest være et morgenbesøg, hvor borger får støtte til at komme i tøjet og få tilberedt morgenmad og kold mad. Det gennemsnitlige antal besøg i målgruppen trækkes op af den lille gruppe (12 %), der får flere besøg dagligt, typisk borgere der modtager hjælp til toiletbesøg. Endvidere får borgerne typisk hjælp til bad én gang om ugen og et rengøringsbesøg typisk hver anden uge.

I tabel 3 findes en oversigt over de ydelser, borgere med moderate begrænsninger typisk modtager.

Tabel 3: Ydelsesprofil for borgere med moderate begrænsninger

Praktisk	Ydelse	Antal modtagere	Andel i pct. af gruppen med moderate
----------	--------	-----------------	--------------------------------------

¹ Støtteordninger er hjælp, der gives som supplement til ordninger fx: Borger, der er bevilget en indkøbsordning, men som ikke selv har ressourcer til at overskue/gennemføre bestilling af varer eller sætte de leverede varer på plads, kan bevilges en såkaldt *støtteordning*.

			begrænsninger
	Rengøring af gulve	1866	80 %
	Øvrige rengøringsopgaver	1842	79 %
	Tørre støv af	1259	54 %

	Ydelse	Antal modtagere	Andel i pct. af gruppen med moderate begrænsninger
Personlig pleje	Tilberedning af morgenmad og kold mad	1419	61 %
	Bad	1366	58 %
	Hjælp til medicinindtagelse	896	38 %
	Hjælp til kropsbårne hjælpemidler	774	33 %
	Påklædning	770	33 %
	Øvre og nedre toilette	563	24 %
	Toiletbesøg	294	12 %

	Ydelse	Antal modtagere	Andel i pct. af gruppen med moderate begrænsninger
Ordninger	Vaskeordning	1271	54 %
	Indkøbsordning	907	39 %
	Madservice med udbringning	806	34 %
	Turkøb	96	4 %
	Spisetilbud	22	1 %

Andelen af borgere, der får hjælp til rengøring af gulve, er på samme niveau som borgere med lette begrænsninger. Borgere med moderate begrænsninger får i højere grad andre rengøringsydelser som eksempelvis øvrige rengøringsopgaver og hjælp til at tørre støv, som er ydelser, der forudsætter en større funktionsnedsættelse.

Borgere i målgruppen med moderate begrænsninger modtager i højere grad hjælp til personlig pleje. Den mest hyppige personlige plejeydelse er hjælp til tilberedning af morgenmad og kold mad. Herudover modtager borgerne i denne målgruppe væsentligt oftere personlig pleje til eksempelvis medicinindtagelse, hjælpemidler, påklædning og personlig hygiejne (øvre og nedre toilette).

Andelen, der modtager personlig pleje i form af bad ligger på 58 %, mens tallet kun er 8 % for borgerne i gruppen med lette begrænsninger.

Også andelen af borgere, som er visiteret til ordninger, stiger i forhold til borgere i gruppen med lette begrænsninger – både for så vidt angår vaskeordning og indkøb. Stigningen er på omkring 15-20 %.

3.1.2 Borgere med svære begrænsninger: 974 modtagere

Borgerne i denne gruppe er typisk borgere, som har en så høj grad af funktionsnedsættelse på flere områder, at borgerne fast har brug for hjælp og støtte til hovedparten af hverdagens opgaver. Dette gælder både de praktiske opgaver og i forhold til personlig pleje.

Borgerne modtager praktisk hjælp, herunder ordninger, og over 60 minutters personlig pleje om dagen.

Borgere i denne gruppe modtager i gennemsnit 4-5 besøg dagligt. Det vil typisk være et besøg om morgenen, et til frokost, et besøg sen eftermiddag og et besøg til aften. Desuden får borgerne et rengøringsbesøg typisk hver anden uge.

I tabel 4 findes en oversigt over de ydelser, borgere med omfattende begrænsninger typisk modtager.

Tabel 4: Ydelsesprofil for borgere med svære begrænsninger

Praktisk hjælp	Ydelse	Antal modtagere	Andel i pct. af gruppen med svære begrænsninger
	Rengøring af gulve	753	77 %
	Øvrige rengøringsopgaver	751	77 %
	Tørre støv af	614	63 %

Personlig pleje	Ydelse	Antal modtagere	Andel i pct. af gruppen med svære begrænsninger
	Bad	785	81 %
	Tilberedning af morgenmad og kold mad	766	79 %
	Toiletbesøg	718	74 %
	Nedre toilette	715	73 %
	Af- og Påklædning	706	72 %
	Hjælp til medicinindtagelse	868	70 %
	Øvre toilette	646	66 %
	Hjælp til spisning	541	56 %
Forflytning og ledsagelse i hjemmet	461	47 %	

Ordninger	Ydelse	Antal modtagere	Andel i pct. af gruppen med svære begrænsninger
	Vaskeordning	555	57 %
	Indkøbsordning	438	45 %

	Madservice med udbringning	399	41 %
	Turkøb	15	2 %
	Spisetilbud	4	0 %

Andelen af borgere med svære begrænsninger, der får hjælp til rengøring ligger næsten på samme niveau, som for borgere med moderate begrænsninger. At andelen ikke stiger mere for denne gruppe kan hænge sammen med, at der er en rask ægtefælle i hjemmet, som varetager den praktiske hjælp.

Der sker en markant stigning i andelen af borgere, der får hjælp til forskellige typer af personlig pleje. Hvor andelen af borgere med moderate begrænsninger, som får hjælp til personlig pleje, generelt ligger på omkring 25-35 % for hver enkelt ydelse, ligger andelen af borgere med svære begrænsninger, som modtager hjælp til personlig pleje på ca. 65-75 %. Det drejer sig særligt om *hjælp til medicin indtag, øvre og nedre toilette, hjælp til kropsbårne hjælpemidler og påklædning*.

I forhold til hjælp til tilberedning af morgenmad og kold mad ses også en stigning. Andelen af borgere, som modtager denne ydelse, er 61 % for borgere med moderate begrænsninger, mens andelen for borgere med svære begrænsninger er 79 %.

Desuden ses, at andelen af borgere, der modtager ydelsestyper, som er rettet mod borgere med omfattende funktionsnedsættelse, stiger markant. Omkring halvdelen af borgere med svære begrænsninger får eksempelvis *hjælp til spisning og hjælp til forflytning og ledsagelse i hjemmet*. Dette er ydelser, som kun i begrænset omfang optræder i gruppen af borgere med moderate begrænsninger – hjælp til spisning 12 % og hjælp til forflytning og ledsagelse i hjemmet 4 %. Endvidere modtager næsten 75 % af borgerne i denne gruppe hjælp til toiletbesøg – en hjælp, der gives op til 5 gange dagligt.

En større andel af borgerne i denne gruppe får desuden hjælp til bad. Således modtager cirka 58 % af borgerne i den moderate gruppe hjælp til bad, mens andelen ligger på 81 % for borgere med svære begrænsninger.

Andelen af borgere, som modtager ordninger ligger næsten på niveau med andelen af borgere med moderate begrænsninger. Dette undtagen for turkøb og spisetilbud, som falder til omkring 2 %.